

Brandmännens Riksförbund

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar, diarienum: Ju2019/00404/L4

Betänkandet Skogsbränderna sommaren 2018 (SOU 2019:7)

Brandmännens Riksförbund (BRF) yttrade sig relaterat Skogsbränderna sommaren 2018 (SOU 2019:7) via flera möten och textinlagor och anser att betänkandet på det stora hela beskriver de problem som Sverige har relaterat skogsbränder. Som följd av detta även då de föreslagna åtgärderna och vi är således överlag positivt inställda till betänkandet.

Vi ser också, till skillnad från Skogsbrandutredningen 2014, att flera av de åtgärder som beskrivs redan är i olika processer för genomföranden. Andra återfinns i någon form av vänteläge för vilka övergripande beslut betänkandet kommer att medföra. Vi har således redan yttrat oss och vidhåller detta men vill åter ta vara på möjligheten att peka på personalfrågor, risk och sårbarhets samt skydd och säkerhet för insatspersonal. Utredningen nämner bl.a. bristen på samverkan och ansvar mellan ledningsfunktioner och brister i hur kommuner inventerar och analyserar risker för att förebygga och stoppa bränder.

Tyvärr berör utredningen inte det kanske mest fundamentala i släckningsarbetet, dvs räddningstjänstpersonalen, om än i övergripande sammanhang. I ett antal utredningar relaterat räddningstjänstens förmåga genom åren uttrycks oro och även i Skogsbrandsutredningen 2014 sägs det att: *”Räddningstjänsten fick redan efter några dagars räddningsarbete problem med uthållighet och styrka, vilket gällde såväl ledning som insatspersonal”* och en sammanfattande slutsats var: *”Av det material som ligger till grund för utvärderingen av de inledande räddningsinsatserna framgår med stor tydlighet att alla som medverkade i dessa fick slita hårt under svåra förhållanden och i en svårtillgänglig terräng. Dessa ansträngningar och det engagemang som alla visade prov på räckte dock inte till för att kompensera de brister som framkommit”*.

Vi har påpekat detta under lång tid och även i vårt remissvar till SOU 2018:54 En effektivare kommunal räddningstjänst.

De problem som svensk räddningstjänst lider av idag är inte okända. År av rekryteringsproblem och nedskärningar har dessutom skrinlagt utvecklingsarbeten och kunskapsspridning och i en internationell jämförelse så halkar Sverige nu efter.

Brandmännens Riksförbund

Svensk räddningstjänst var högt ansedd men idag allt som ofta ifrågasatt och inte minst efter förra sommarens behov av internationellt stöd. I sak inte fel men stöd, samverkan och samarbeten, bör vara planlagt och förutbestämt i vad-hur-när och av vilka och inte som här, hanteras akut.

BRF har varnat för detta och anser att för att kunna uppnå en nivå på räddningstjänsten som klarar av att möta framtida behov så måste räddningstjänsten re- och omorganiseras.

“Robin Hood-principer”, regionaliseringar, alternativt förstatligas eller åtminstone styras och kontrolleras betydligt bättre och mer transparent än idag.

Många har en bra räddningstjänst och andra en förstklassig men det är alldeles för många som knappt, eller inte ens, klarar sina egna handlingsplaner och då relevanta lagverks intentioner och lydelse. Detta trots att flera kommuner haft eller borde haft vetskap om sina brister och varit i en bra konjunkturperiod.

BRF har under flera år alltså påtalat brister i handlingsprogrammen och att re- och omorganisationer av olika skäl, inte minst ekonomiska, bidragit till frekvent nedmontering av räddningstjänstens operativa förmåga. Handlingsprogrammen är numera allt oftare svårtydda och övergripande och i något fall rent av abstrakta. I tidigare lagstiftning och instruktioner fanns bedömningskriterier och klassificeringar från bebyggelse, risk och hotbild och BRF ser gärna att dessa eller likande återinförs. Detta får då bäring mot dimensionering, utrustning insatstider och uthållighet och därmed förmåga och tydliggör vad som kan utföras. Räddningstjänsten är en lagstadgad verksamhet och bör hanteras som en sådan och styrningen ska utgå från handlingsprogrammen baserade på lag och föreskriftsgrunder. Ekonomisk styrning men även rekrytering av personal kan inte vara en ursäktande faktor i bedömning av vilken risk och hotbild som ska mötas och därvidlag vilken förmåga som behövs.

BRF:s undersökningar från 2018 och som debatterats flitigt sedan dess visar att svensk räddningstjänst skiljer sig åt högst avsevärt mot vad som framkommer i de teoretiska handlingsplanerna gentemot verkligheten. Totalt svarade 1450 brandmän från 89% av landets brandstationer. Svaren har sedan sammanställts och resultaten har visat på stora brister inom hela räddningstjänstbranschen. En teoretisk personalstyrka på 15 personer kan av olika anledningar vara 12 och behörighet och kompetens kan vara och är annat än den redovisade. Kort beskrivande. BRF anser att utan mer styrning, uppföljning och kontroll så får vi framledes en räddningstjänst som än mindre inte uppfyller kraven i “Lagen om skydd mot olyckor” (LSO 2003:778) och vi är oroliga. Vi såg och ser också stora skillnader och brister i fordon och material samt att utbildning i skogsbrandsläckning bör uppdateras och inte minst att säkerhetsutbildning för personal som verkar i skogsbränder måste införas och vara obligatorisk.

Brandmännens Riksförbund

Räddningstjänstens kopplingar till det svenska krishanteringssystemet, till civilt försvar och totalförsvarsplanering ges liten vikt i betänkandet. Något vi omvänt tyvärr sett i övriga utredningar relaterat civilt försvar och totalförsvar mot räddningstjänsten. Samverkan inte minst mellan staten, kommunerna, olika myndigheter och frivilligorganisationer är viktiga fundament för att samhället ska kunna hantera kriser. Den kommunala räddningstjänsten hanterar en stor del av den lokala och regionala krishanteringsförmågan normalt i det dagliga arbetet och den har också varit stommen i det tidigare civila försvaret. Det samarbetet och den betydelsen måste reaktiveras och utvecklas.

Slutligen så håller arbetsmarknadens parter relaterat på att se över sina och räddningstjänstens avtal utifrån behovet vid stora och långvariga insatser. Ett övergripande och nytt avtal som i skrivandets stund tyvärr inte är klart.

Det måste skapas goda förutsättningar för att attrahera, rekrytera, utbilda och inte minst behålla räddningstjänstpersonal samtidigt som regelverk/styrning och de hårda verktygen i form av flygresurser och materiel kompletteras. Satsningar på både hel- och deltidspersonal behöver göras och ständiga nyanställningar och förlorad kompetens är oerhört kostsamt. Inte bara ekonomiskt utan även kvalitativt. Detta är avgörande och borde vara en prioriterad fråga i alla sammanhang relaterat detta betänkande likväl till SOU 2018:54 En effektivare kommunal räddningstjänst.

Med vänliga hälsningar för Brandmännens Riksförbund

Peter Bergh
Förbundsordförande